

Granskning av koncernen Göteborg Energi

– verksamhetsåret 2025

2026-01-29

Missiv till Göteborg Energi AB

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av koncernen Göteborg Energi avseende verksamhetsår 2025.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och fullmäktiges beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom koncernen är tillräcklig.

Granskning som har genomförts i koncernen under året presenteras i denna granskningsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, lekmannarevisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till bolagsstämman och kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar som framgår av denna redogörelse.

Mot bakgrund av de brister som vi har sett i granskningarna av inköp och upphandling bedömer vi att det finns förbättringsområden. Det handlar dels om det förebyggande arbetet mot risker för oegentligheter, dels om kontrollaktiviteter och dokumentation. Vi bedömer också att styrelsen bör fatta beslut om genomförandeplan och budget/affärsplan även för moderbolaget Göteborg Energi AB.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning, är att verksamheten delvis har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att den interna kontrollen delvis har varit tillräcklig.

Följande rekommendationer lämnas till Göteborg Energi AB:

Styrelsen rekommenderas att besluta om en genomförandeplan och en affärsplan/budget för moderbolaget.

Styrelsen rekommenderas att vidta åtgärder för att stärka den interna kontrollen och minska risken för oegentligheter inom inköps- och upphandlingsområdet.

Styrelsen rekommenderas att säkerställa att rutiner för kontrollaktiviteter formaliseras och dokumenteras inom inköp och upphandling.

Styrelsen rekommenderas att säkerställa att dokumentationsplikten enligt lag om upphandling inom försörjningssektorerna och Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling efterlevs, att konkurrensutsättning sker enligt riktlinjer och att avsteg dokumenteras.

Vi vill betona vikten av att lämpliga åtgärder vidtas med anledning av de rekommendationer som lämnas i granskningsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationerna vill vi också ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som styrelsen har gjort eller planerar att göra för att hantera de lämnade rekommendationerna.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 18 juni 2026.

Göteborg den 29 januari 2026

Christina Rogestam
Lekmannarevisor

Anna Sibinska
Lekmannarevisor

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer. Lekmannarevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I granskningsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på bolagen. Granskningsredogörelserna ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, du kan också beställa dem från revisionskontoret, stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: SRV-2025-00093

Innehåll

1	Samlad bedömning	6
1.1	Rekommendationer	6
2	Grundläggande granskning	7
2.1	Verksamhet.....	7
2.2	Ekonomi.....	8
2.3	Intern kontroll	8
2.4	Bedömning.....	9
3	Intern styrning, uppföljning och kontroll vid Göteborg Energi Nät AB	9
3.1	Granskningsresultat.....	9
3.1.1	System för intern styrning, uppföljning och kontroll	9
3.1.2	Riskhantering	10
3.1.3	Uppföljning	11
3.2	Bedömning.....	11
4	Inköp och upphandling.....	11
4.1	Intern kontroll mot oegentligheter inom koncernen Göteborg Energi	13
4.1.1	Granskningsresultat.....	13
4.1.2	Bedömning.....	19
4.2	Intern kontroll vid inköp och upphandling inom Göteborg Energi AB.....	20
4.2.1	Granskningsresultat.....	21
4.2.2	Bedömning.....	21
4.3	Granskning av miljömässiga entreprenadupphandlingar vid Göteborg Energi Nät AB	22
4.3.1	Granskningsresultat.....	22
4.3.2	Bedömning.....	23
5	Uppföljning av tidigare granskning	23
5.1	Uppföljning av säkring av anläggningar	23
5.1.1	Bedömning.....	23
5.2	Uppföljning av följsamhet gentemot ågardirektivets ekonomiska krav	24
5.2.1	Bedömning.....	25
5.3	Uppföljning av krisberedskapsarbetet.....	25
5.3.1	Bedömning.....	25

Bilaga 1. Granskning av inköp och upphandling Göteborg Energi AB
(Azets Revision & Rådgivning, 2025-12-10)

Bilaga 2. Granskning av miljömässiga entreprenadupphandlingar, Göteborg Energi Nät AB (EY, 2025-12-02)

1 Samlad bedömning

Varje år granskar lekmannarevisorerna verksamheten i koncernen Göteborg Energi i den omfattning som följer av god revisionssed. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- intern styrning, uppföljning och kontroll vid Göteborg Energi Nät AB
- inköp och upphandling
- uppföljning.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med bolaget och berörda dotterbolag.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning, är att verksamheten delvis har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att den interna kontrollen delvis har varit tillräcklig.

Genomförd granskning visar att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet i huvudsak är förenligt med ägardirektiv, kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Utöver att Göteborg Energi AB bör säkerställa en följsamhet mot Göteborg Stads regler och riktlinjer för genomförandeplan, budget och affärsplan har vi inte noterat några väsentliga avvikelser i den grundläggande granskningen.

Flera delar av koncernens verksamhet har varit föremål för fördjupad granskning under året. Granskningen visar på ett antal förbättringsområden men också att styrelsen har agerat för att förbättra verksamheten utifrån rekommendationer som lämnats tidigare år.

Vi bedömer att Göteborg Energi AB behöver stärka den interna kontrollen när det gäller inköp och upphandling.

Bedömningen grundar sig vidare på att det inte har framkommit några väsentliga brister inom styrelsernas verksamheter i övrigt.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendationer till Göteborg Energi AB:

- Styrelsen rekommenderas att besluta om en genomförandeplan och en affärsplan/budget för moderbolaget.
- Styrelsen rekommenderas att vidta åtgärder för att stärka den interna kontrollen och minska risken för oegentligheter inom inköps- och upphandlingsområdet.
- Styrelsen rekommenderas att säkerställa att rutiner för kontrollaktiviteter formaliseras och dokumenteras inom inköp och upphandling.

- Styrelsen rekommenderas att säkerställa att dokumentationsplikten enligt lag om upphandling inom försörjningssektorerna och Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling efterlevs, att konkurrensutsättning sker enligt riktlinjer och att avsteg dokumenteras.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma ledning och styrning samt intern kontroll för samtliga styrelser inom koncernen. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har styrelsen en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har styrelsen sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Bolagsstyrelserna inom koncernen ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat. Fullmäktige har i budgeten fastställt övergripande mål som gäller för samtliga nämnder och bolag. Flera nämnder och bolag har även tilldelats specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur styrelserna inom koncernen har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag. Vi har även granskat styrelsernas protokoll och beslutsunderlag.

Enligt Göteborgs Stads styrande dokument¹ ska styrelse senast den siste november varje år fatta beslut om genomförandeplan för kommunfullmäktiges budget. Genomförandeplaner ska tas fram av politikerna i nämnder och bolagsstyrelser och antas innan nämnder och bolagsstyrelser beslutar om budget/affärsplaner.² Styrelsen ska senast den siste december varje år besluta om budget/affärsplan för det kommande året.

Vi noterar att styrelsen har beslutat om en genomförandeplan och en budget och affärsplan för koncernen. Däremot har styrelsen inte beslutat om motsvarande för moderbolaget.

¹ Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll samt Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning

² Göteborgs Stads budget 2025, sidan 8

Granskningen visar att bolagsstyrelserna i huvudsak har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med bolagsordning och ägardirektiv. Vidare visar granskningen att styrelserna i huvudsak har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett dem. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har i huvudsak följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten. Inga större avvikelser har noterats. Vi har dock i årets granskning noterat att Göteborg Energi Din El AB och Göteborg Energi GothNet AB inte löpande publicerat styrelsehandlingar på stadens hemsida vilket är en avvikelse från ägardirektiven³.

2.2 Ekonomi

Bolagsstyrelserna ska se till att verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. De ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagens styrning av ekonomin samt deras ekonomiska uppföljning och rapportering.

Enligt moderbolagets ägardirektiv ska bolaget fastställa lämpliga finansiella nyckeltal för bolaget/koncernen som helhet och för de olika verksamhetsdelarna, så att verksamhetens utveckling kan följas och värderas. *Budget år 2026 koncernen Göteborg Energi* saknar finansiella nyckeltal specificerade för de olika verksamhetsdelarna. Moderbolaget uppger att nyckeltal för verksamheterna med produkterna elnät, gasnät, elhandel och stadsfiber finns i dotterbolagens affärsplaner och budgetar. Dessa har fastställts av respektive styrelse innan koncernens budget fastställdes av moderbolagets styrelse.

Granskningen visar vidare att styrelserna för dotterbolagen har följt upp sin ekonomi kontinuerligt. Vi har inte kunnat se motsvarande uppföljning för moderbolaget. Utöver det visar granskningen att styrelserna i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.3 Intern kontroll

Styrelserna inom koncernen ansvarar för att se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll samt riskhantering inom väsentliga områden. Detta arbete ska följas upp och utvärderas årligen.

Granskningen visar att samtliga styrelser har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Dessa har följts upp och respektive bolags system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats. I år har vi utöver den grundläggande granskningen även genomfört fördjupad granskning av intern styrning och kontroll vid Göteborg Energi Nät AB samt inköp och upphandling på Göteborg Energi AB och på Göteborg Energi Nät AB. Granskningarna av inköp och upphandling visar på förbättringsområden inom processerna för inköp och upphandling. De fördjupade delarna av årets granskning redovisas i avsnitt tre och fyra nedan.

³ 3 kap. 3 § i respektive ägardirektiv

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att styrelserna inom koncernen i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning inom verksamhet och ekonomi samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi granskat i den grundläggande granskningen.

Vår bedömning är att styrelsen, för att vara följsam mot fullmäktiges beslutade regler och riktlinjer, bör fatta beslut om genomförandeplan och budget/affärsplan även för moderbolaget Göteborg Energi AB.

Mot bakgrund av de iakttagelser som gjorts i den grundläggande granskningen lämnar vi följande rekommendation till styrelsen för Göteborg Energi AB:

Styrelsen rekommenderas att besluta om en genomförandeplan och en affärsplan/budget för moderbolaget.

3 Intern styrning, uppföljning och kontroll vid Göteborg Energi Nät AB

Enligt kommunallagen ska nämnder och bolagsstyrelser se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.⁴

Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll anger nämndernas och styrelsernas ansvar i det arbete som ska ske inom ramen för dessa områden. Stadsledningskontoret har tagit fram stödjande dokument som innehåller beskrivningar av stadens styrsystem, vägledningar och guider som fungerar som stöd till förvaltningarna och bolagen vid tillämpningen av dessa riktlinjer.⁵

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen vid Göteborg Energi Nät AB lever upp till sitt ansvar för den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen utifrån dessa utgångspunkter.

3.1 Granskningsresultat

3.1.1 System för intern styrning, uppföljning och kontroll

Styrelsen ansvarar för att se till att det finns ett effektivt system för styrning, uppföljning och kontroll som är dokumenterat i de delar det bedöms vara verkningsfullt.

⁴ 6 kap. 6 § Kommunallagen (2017:725)

⁵ Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll och tillhörande vägledning.

Granskningen visar att det finns ett dokumenterat system för intern styrning, uppföljning och kontroll i form av en rutin för riskhantering och intern kontroll. Utgångspunkter är koncernens tillämpningsanvisningar som i sin tur bygger på stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll. Vägledande vid utformningen av rutinen har bland annat varit att den ska generera en större delaktighet bland personalen och inte enbart vara isolerad till bolagets ledningsgrupp och styrelse. Rutinen beskriver riskhanteringen och den interna kontrollen genom

- hur en risk definieras
- vilka förutsättningar och utgångspunkter som ska anammas
- roller och ansvar
- hur risker och åtgärder ska tas fram och värderas.

Den beskriver också hur uppföljning och rapportering ska genomföras. Rutinen omfattar flera bilagor, bland annat mallar för de olika delarna i processen med tydlig hänvisning till var de finns.

3.1.2 Riskhantering

Styrelsen ansvarar för att riskhantering genomförs kontinuerligt inom väsentliga delar i verksamheten samt att riskhanteringen är integrerad i styrningen. Förekomst av oegentligheter ska alltid finnas med i detta arbete. Viktigt att påpeka är att det inte betyder att oegentlighetsrisker måste dokumenteras i den riskbild som ska beslutas av styrelsen. Däremot måste risken bedömas och ligga till grund för den samlade riskbilden.⁶

Enligt koncernens rutin ansvarar respektive chef för att årligen ta fram en riskanalys. Underliggande enheters analyser ska utgöra grunden för avdelningarnas riskanalyser. På uppdrag av verkställande direktören ansvarar en riskhanteringsgrupp för bevakning av att enheter, avdelningar, funktioner och utförare bedriver riskarbetet i enlighet med den fastställda rutinen. Den ska också stötta medarbetarna, sammanställa, bearbeta och prioritera de risker som kommer fram ur de olika analyserna. Enligt inköpsavdelningen sammanställs aktuella risker fyra gånger per år på en övergripande nivå och inkluderas i det koncerngemensamma riskregistret. Utifrån det rapporteras de i koncernen mest väsentliga riskerna till koncernledning och koncernstyrelse.

Fullmäktige anger att styrelsen ska besluta om en samlad riskbild som ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och vilka nya åtgärder som behöver vidtas. Utifrån den samlade riskbilden ska en internkontrollplan upprättas. Internkontrollplanen ska innehålla vad som särskilt ska granskas för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt. Denna systematik följs inte fullt ut i de mallar för riskbild och internkontrollplan som vi tagit del av. Riskbeskrivningar och ansvar framgår men av riskbilden framgår inte vilka åtgärder som redan finns och vilka nya som ska införas. Riskerna som ingår i internkontrollplanen saknar koppling till riskbilden.

⁶ Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll och tillhörande vägledning.

3.1.3 Uppföljning

Stadens riktlinje anger att uppföljning av riskbilden och beslutade åtgärder ska ingå som en del av den löpande uppföljningen. Internkontrollplanen ska följas upp i den omfattning som fastställs av styrelsen.

Riskansvariga har utsetts för att i en genomförandeplan ange hur styrelsens beslutade väsentliga risker ska hanteras. Genomförandeplanen godkänns av verkställande direktören alternativt styrelseordföranden innan arbetet påbörjas. Arbetet inleds med dokumentation av planering och genomförande i en särskild uppföljningsplan.

Granskningen visar att status för alla identifierade risker följs upp under året. Riskbilden och internkontrollplanen återspeglar årligen till styrelsen i samband med fastställande av nästa års riskbild och internkontrollplan. Uppföljningen har genomförts i enlighet med stadens riktlinjer.

Styrelsen har genomfört en utvärdering av systemet för intern styrning och kontroll. Underlag har utgjorts av resultatet av den inrapportering av brister och avvikelser som sker i det koncernövergripande systemet och en löpande genomgång av såväl externa som interna revisioner.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att styrelsen lever upp till sitt ansvar för den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen utifrån utgångspunkterna i denna granskning.

Vår bedömning är att systemet för styrning, uppföljning och kontroll är tillräckligt dokumenterat och innefattar de delar som är väsentliga för en integrerad och ändamålsenlig riskhantering. Vi bedömer också att det inom ramen för systemet finns uttalade och för ändamålet lämpliga ansvar och roller.

Uppföljning och utvärdering av såväl identifierade risker, internkontrollplan och systemet för styrning, uppföljning och kontroll bedöms genomföras enligt riktlinjerna. Vår bedömning är att systematik och struktur för en ändamålsenlig riskhantering finns men att innehåll och koppling i och mellan samlad riskbild och internkontrollplan inte följer fullmäktiges riktlinjer. Styrelsen bör därför se till att mallar ses över i syfte att nå full följsamhet mot fullmäktiges beslut.

4 Inköp och upphandling

Inköps- och upphandlingsverksamhet är ett förtroendekänsligt område. Det finns olika typer av risker som är viktigt att som upphandlade myndighet vara medveten om, exempelvis otillåtna direktupphandlingar, oegentligheter, arbetslivskriminalitet och osund konkurrens.

En ändamålsenlig och effektiv inköpsverksamhet innebär att inköp och upphandlingar genomförs med hänsyn till ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Staden ska aktivt använda inköp och upphandling som verktyg för att

positivt bidra till en hållbar utveckling och minimera negativ påverkan från varor och tjänster sett till hela livscykeln. Hållbar utveckling består av tre dimensioner som samspelar och stödjer varandra; social hållbarhet, ekologisk hållbarhet och ekonomisk hållbarhet.

Med hänvisning till det och att stadens höga inköpsvolym har stor påverkan på hur väl staden når sina målsättningar inom olika områden är det viktigt att säkerställa en god intern kontroll och uppföljning inom området samt följsamhet till såväl lagstiftning som fullmäktiges beslut.

Varje nämnd och styrelse är en egen upphandlande myndighet med ansvar för den interna kontrollen i frågor som rör inköp och upphandling.

Fullmäktige har i ett särskilt uppdrag gett stadsrevisionen ansvar för att löpande följa stadens upphandlings- och inköpsverksamhet.⁷

Under året har vi på uppdrag av lekmannarevisorerna granskat energikoncernens interna styrning, uppföljning och kontroll av inköps- och upphandlingsverksamheten utifrån följande tre perspektiv:

- oegentligheter
- gällande regelverk
- stadens miljömål.

Revisionskontoret har i egen regi genomfört en granskning av koncernens interna kontroll av inköp och upphandling med fokus på att minska risken för oegentligheter. Stickprovsgranskningen har genomförts vid Göteborgs Energi Nät AB.

Två av granskningarna har genomförts av konsult. På uppdrag av revisionskontoret har Azets Revision & Rådgivning granskat Göteborgs Energi AB:s interna kontroll med fokus på följsamhet mot regelverk, ramavtalstrohet och otillåtna direktupphandlingar.

EY har granskat Göteborgs Energi Nät AB med avseende på styrning, uppföljning och kontroll av stadens miljömål och miljökrav.

Granskningarna har genomförts med hjälp av dokumentgranskning, intervjuer, registeranalyser och stickprov.

Bolagen inom koncernen lyder under lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.⁸ Den koncerngemensamma inköpsavdelningen styrs centralt och leds av en inköpschef. Därutöver ingår en inköpscontroller, en utvecklingsledare, tre inköpsamordnare och 13 inköpare. Koncernen har upprättat egna riktlinjer, rutiner och vägledningar som gäller för samtliga bolag inom koncernen. Genom ett kategoristyrkt arbetssätt genomförs analyser och aktiviteter och mål tas fram för respektive inköpskategori.

Detta avsnitt inleds med revisionskontorets granskning av intern kontroll vid inköp och upphandling med fokus på att minska risken för oegentligheter.

⁷ Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling.

⁸ Lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna.

Därefter redogör vi kortfattat för de väsentligaste iakttagelserna i konsultgranskningarna.

Båda konsultrapporterna biläggs i sin helhet till granskningsredogörelsen (se bilaga 1 och 2).

4.1 Intern kontroll mot oegentligheter inom koncernen Göteborg Energi

Ägardirektiven för bolagen inom energikoncernen anger att det ska finnas en god affärsetik och ett aktivt antikorrupsionsarbete. Vidare fastställs att det för Göteborgs Stad som ägare är av särskild vikt att bolagen arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.⁹

I fullmäktiges trygghetsskapande och brottsförebyggande program ges samtliga nämnder och styrelser ansvar för att staden förstärker sina kontrollfunktioner och samverkar både internt och externt för att motverka ekonomisk brottslighet och att oseriösa aktörer kommer åt stadens resurser. Inom området välfärdsbrott bedöms fusk och kriminalitet inom inköp som en viktig del. Bygg och anläggning är ett område som är särskilt utsatt för risker inom problem med kriminalitet.¹⁰ En form av kriminalitet som förekommer i branscher där tjänster upphandlas av det offentliga är arbetslivskriminalitet. Denna typ av kriminalitet kan leda till att människor utnyttjas, företag inte kan konkurrera på lika villkor samt att skattemedel går till företag och individer som inte har rätt till dem. Ekobrottsmyndigheten pekar ut upphandling som en nyckelroll för att förebygga arbetslivskriminalitet.¹¹

Fullmäktige är tydlig med det ansvar som styrelser och nämnder har för den interna kontrollen inom inköps- och upphandlingsområdet. Avtalsuppföljning, kontroll av leverantörers seriositet och krav på arbetsrättsliga villkor vid upphandling är några delar som ska säkerställas. Nämnder och styrelser ansvarar för att alltid inkludera risken för oegentligheter i sin riskhantering och i övrigt ha ett kontinuerligt arbete för att motverka oegentligheter.¹²

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen har säkerställt en tillräcklig intern kontroll av inköp och upphandling när det gäller risken för oegentligheter.

4.1.1 Granskningsresultat

4.1.1.1 Organisation

Med ändamålsenliga inköpsorganisationer skapas förutsättningar för att offentliga inköp leder till verksamhetsutveckling, offentliga inköp ger stöd i

⁹ Ägardirektiv för bolagen inom koncernen Göteborg Energi AB 1 kap. 4§.

¹⁰ Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026

¹¹ Förebygg arbetslivskriminalitet genom upphandling, Ekobrottsmyndighetens vägledning.

¹² Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling och Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

krissituationer, marknadens innovationsförmåga tillvaratas och välfärds kriminalitet och korruption minimeras.¹³

Inköpsavdelningens koncernansvar för inköpsprocessen innebär att genomföra upphandlingar, hantera beställningar, stötta koncernen i inköps- och avtalsrelaterade frågor samt leda och utveckla inköpsarbetet. Vidare att samordna inköpsbehov, bevaka och följa upp att regelverket följs samt utbilda i frågor kring inköpsprocessen.

För att uppnå en ändamålsenlig styrning, ledning och organisering av offentlig inköpsverksamhet behöver det finnas en tydlighet om vilken funktion som ska ha vilken roll och vilket mandat i inköpsprocessen, på såväl strategisk som taktisk och operativ nivå. Även regelbundna utbildningsinsatser är nödvändiga.¹⁴

Av de interna styrdokumenterna samt koncernens delegationsordning framgår roller och mandat. Vid nyanställning ges en övergripande genomgång av inköpsverksamheten och för att genomföra avrop på ramavtal krävs att vederbörande genomgått en digital utbildning. Stadens utbildningar, seminarier, workshops med mera är andra kompetenshöjande delar. Enligt de intervjuade har hela inköpsavdelningen tagit del av stadens webbutbildningar under våren, vidare uppges att de deltar i stadens arbete och initiativ för att minska risken för oegentligheter.

Ansvar för att medarbetarna får rätt och tillräcklig utbildning delas mellan chefer och inköpsavdelningen. Med det menas att cheferna ansvarar för att beställare har rätt förutsättningar och inköpsavdelningen ansvarar för själva utbildningen.

4.1.1.2 Styrning och kontroll

Aktörer inom kriminella nätverk använder ibland möjliggörare i offentlig sektor för att underlätta brottslighet, undgå upptäckt, eller undgå sanktioner samt omsätta brottsvinster i legala sektorer. Det finns också en risk för att personer med koppling till organiserad brottslighet söker anställning vid specifika verksamheter i syfte att få tag på information eller utöva påverkan. Infiltration av inköps- eller beställarorganisationer medför risk för att personer som står arbetslivskriminella aktörer nära påverkar beslut som avser exempelvis val av eller uppföljning av leverantörer i offentlig upphandling. Motsvarande risker kan föreligga i leverantörens inköpsorganisation, i syfte att kunna välja vilka underleverantörer som leverantören ska använda.

Som stöd har flera styrande och vägledande dokument upprättats och godkänts, i de flesta fall, via delegation av inköpschefen. Koncernen nyttjar i sammanhanget egna mallar och vi noterar en viss svårighet att utläsa när dokumentet har fastställts första gången och hur många revideringar de genomgått. Vid våra intervjuer uppges att samtliga styrande dokument ses över årligen. Styrelsen beslutade under 2021 att, i enlighet med dåvarande riktlinje

¹³ www.upphandlingsmyndigheten.se

¹⁴ Ibid.

för inköp och upphandling, göra avsteg från fullmäktiges beloppsgräns för dokumentationskrav vid direktupphandling för att i stället följa lagstiftarens krav som medger en högre beloppsgräns. Sedan dess har fullmäktiges riktlinje uppdaterats fyra gånger och idag gäller att avsteg från denna ska beslutas av kommunstyrelsen.

Koncernen har säkerhetsklassning i flera nivåer och många medarbetare är säkerhetsprövade enligt gällande lagstiftning. Uppföljning av detta sker, enligt uppgift i löpande anställning och omprövning vid byte av tjänst såväl inom bolaget som koncernen som helhet. Konsulter får inte delta i beställning till den egna arbetsgivaren. Kontroll av eventuella jävsituationer är ett egenansvar som vilar på varje enskild medarbetare. Frågan om bisysslor hanteras vid anställning och medarbetarsamtal.

Under hösten 2025 upprättades en rutin för att minska risken för oegentligheter vid inköp och upphandling. Av denna framgår att vid upphandling ska ansvarig inköpare genomföra en grundlig ekonomisk kontroll av leverantör och eventuella underleverantörer.¹⁵ Samma kontroller ska göras om leverantören är utländsk. Ekobrottsmyndigheten uppmanar upphandlande myndigheter att använda utländska officiella källor kombinerat med avtal om att leverantören ska tillhandahålla denna information. Information ska helst vara vidimerad av oberoende tredje part.¹⁶ Leverantörsregistret är integrerat med kreditupplysningsföretaget Creditsafe för att säkerställa ständigt uppdaterad information om leverantörernas ekonomiska status. Enligt de intervjuade görs en översyn av leverantörsregistret två gånger per år.

Koncernens uppförandekod för leverantörer bygger på bland annat internationellt vedertagna principer, stadens beslutade styrdokument och Institutet för mutors näringslivskod. Enligt koden ansvarar huvudleverantören för att underleverantörer och dess personal uppfyller samma krav. Huvudleverantören ansvarar för dessa som för eget agerande. Enligt inköpsavdelningen ska det vid upphandling tydligt framgå att samma krav gäller för underleverantörer som för huvudleverantörer. Huvudleverantören ska ha dokumenterade rutiner för uppföljning av underleverantörer, lista över samtliga underleverantörer ska bifogas anbudet och en underleverantör får i sin tur inte anlita en underleverantör utan att Göteborg Energi AB godkänner det.

Koden beskriver också hur berörda ska agera vid misstanke eller upptäckt av oegentligheter, bland annat hänvisas till stadens visselblåsarfunktion.

Flera av koncernens objekt är skyddsklassade. Enligt säkerhetsskyddslagen ska en verksamhetsutövare ingå ett säkerhetsskyddsavtal med annan aktör om denna genom upphandling eller avtal kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Motsvarande avtal ska ingås med eventuella underleverantörer.¹⁷

¹⁵ F-skatt, registrering för moms, arbetsgivaravgift, ekonomisk status, rating över 40 (vid lägre rating för inköparen en dialog med leverantör som har möjlighet att ge en förklaring som Göteborg Energi godkänner).

¹⁶ Förebygg arbetslivskriminalitet genom upphandling, Ekobrottsmyndighetens vägledning, sidan 8.

¹⁷ 4 kap. 1 § Säkerhetsskyddslag (2018:585)

4.1.1.3 Riskhantering

De intervjuade vid inköpsavdelningen uppger att det finns ett riskarbete och att avdelningen tillsammans med koncernens riskmanager har tagit fram en lista över de risker inköpsavdelningen har identifierat. Status för dessa risker rapporteras en gång per kvartal. Därutöver finns ett implementerat kategoristyrkt arbetssätt där risker för respektive kategori är en punkt som lyfts tillsammans med verksamheten för att få gemensam bild av nuläge och eventuella åtgärder.

Vidare uppges att riskhantering är integrerat i avtalsuppföljningen och som en del av verksamheten. Enligt den nyupprättade rutinen mot oegentligheter ska ansvarig inköpare vid ny upphandling lyfta risker kopplade till den specifika branschen. Om signaler om risk för oegentlighet kommer verksamheten till känna bör en utökad kontroll genomföras. För detta hänvisas till stadens leverantör för plats- eller skrivbordskontroll och Ekobrottsmyndighetens checklista.

De intervjuade uppger att de även har tittat på hur de avtalsmässigt kan förstärka inom kända riskområden. Vi har tagit del av utkast till upphandlingsdokumentation i vilka tydligare skrivningar av huvudleverantörernas ansvar för underleverantörer noteras jämfört med de stickprov av avtal som vi granskat. I de kommersiella villkoren nämns begreppet oegentligheter med koppling till grunder för uppsägning.

4.1.1.4 Uppföljning

Det är av avgörande betydelse att upphandlande organisationer följer upp de krav och villkor som har ställts i upphandlingen. Det gäller såväl under själva upphandlingen som under avtalstiden. Utöver risken att det förekommer allt ifrån rena misstag till medvetna överträdelser som inte uppmärksammas kan en bristande avtalsuppföljning även få till följd att seriösa företag avstår från att delta i upphandlingen. Genom att ställa relevanta krav och se till att de följs under avtalstiden kan riskerna för arbetslivskriminalitet minskas.¹⁸

Vid avtalsuppföljning ska ansvarig inköpare genomföra en grundlig kontroll av den ekonomiska statusen.¹⁹ Dessutom uppges att alla leverantörer som använts under de senaste sex månaderna ses över för att säkerställa att det inte finns några oroväckande signaler med avseende på rating och F-skatt.

Koncernen har en rutin för ramavtalsuppföljning men denna gäller enligt uppgift uppföljning av samtliga avtal. Enligt rutinen ansvarar inköpscontroller för att årligen ta fram en lista över de ramavtal som kan följas upp. Respektive inköpare gör sedan en prioritering av vilka avtal som ska följas upp i en uppföljningsplan. Vi har tagit del av en avtalsuppföljningsplan för 2025 och konstaterar att cirka 20 procent av det totala antalet avtal i denna plan avses att följas upp. Rutinen omfattar inte någon uppföljningsaktivitet med direkt koppling till risken för oegentligheter.

¹⁸ www.upphandlingsmyndigheten.se

¹⁹ Minska risken för oegentligheter vid inköp S-2025-00566.

Enligt uppgift finns det kontaktpersoner på olika nivåer inom koncernen för löpande uppföljning av avtalets utförande. Avvikelse rapporteras i ett systemstöd och när det gäller leverantörsavvikelse så hanteras de av inköpschefen. En rutin för avvikelshantering har upprättats.

4.1.1.5 Förbättringsområden i avtalsskrivning och uppföljning

Utgångspunkt för granskningen har varit att notera om det finns klausuler i avtalen som reglerar risker för oegentligheter i leverantörens förhållande till bolaget och sanktionsmöjligheter vid avvikelser från avtalet.

Sådana klausuler är exempelvis brott mot arbetsrättsliga krav och otillåten användning av underleverantörer.

Brott mot arbetsrättsliga krav kan innebära att leverantörer direkt eller indirekt anlitar arbetskraft som saknar laglig rätt att arbeta i Sverige eller tillämpar osunda arbetsvillkor. Det kan också vara en otillräcklig uppföljning av att arbetsrättsliga villkor efterlevs.

En otillåten användning av underleverantörer kan innebära att leverantören byter eller lägger till underleverantörer utan godkännande eller om underleverantörer som anlitas inte uppfyller uppställda krav, exempelvis avseende säkerhet, miljö eller ekonomi.

Klausuler om sanktionsmöjligheter och viten vid avvikelser mot villkoren kan vara att bolaget har rätt att häva avtalet om leverantören brister i förhållande till klausuler kopplade till ett oegentlighetsperspektiv och att avtalsparterna på förhand kommer överens om de ekonomiska konsekvenserna av brister relaterade till oegentlighetsperspektivet.

Under granskningsåret har det framkommit att gränspolisens, i mars 2025, genomförde ett tillslag i Göteborgs Hamn och vid Rya kraftvärmeverk. Rya kraftvärmeverk, som ägs av Göteborg Energi AB, är, liksom Ryahamnen där värmeverket ligger, klassat som skyddsobjekt. Området runt kraftvärmeverket är inhägnat och obehöriga har inte tillträde dit.

Vid tillslaget påträffades cirka 52 utländska medborgare utan arbetstillstånd. Flera av dem arbetade med utbyggnaden av Rya kraftvärmeverk. Förundersökningen pågår och utredningarna gäller flera svenska och utländska företag i olika led.²⁰ Det kan gälla brott mot utlänningslagen då företagen misstänks ha anlitat illegal arbetskraft.

I granskningen har vi tagit del av kontraktet som moderbolaget har med huvudleverantören. I kontraktet finns en klausul som fastställer att viten ska utgå vid försening och brister i prestanda. Däremot framgår det inte av kontraktet några klausuler om sanktionsmöjligheter och viten kopplade till ett oegentlighetsperspektiv.

Gränspolisens förundersökning har i december 2025 inte avslutats och förundersökningssekretess råder.

²⁰ Gränspolisensheten Region Väst, 2025-12-29

4.1.1.5.1 Avtal saknar villkor i avsikt att minska risken för oegentligheter

För att granska och bedöma koncernens arbete för att motverka oegentligheter i samband med avtalsskrivning och uppföljning har vi tagit 13 stickprov på avtal, exklusive ramavtal. Samtliga stickprov har tagits inom dotterbolaget Göteborg Energi Nät AB. Resultatet av stickprovsgranskningen visar att det för sex av de 13 avtalen finns klausuler som anknyter till risken för oegentligheter.

Arbetsrättsliga krav finns i ett av de 13 avtal vi granskat. Krav i förhållande till underleverantörer finns i fyra av avtalen. Krav i förhållande till oberoende och risk för att oberoendet äventyras finns i ett avtal. För fyra avtal handlar det om säkerhet och sekretess, bland annat om krav på säkerhetsutbildningar. Krav kopplade till affärsetik finns i ett av avtal.

Inget avtal har klausuler som hanterar samtliga ovanstående punkter.

Väsentliga iakttagelser från granskningen av övriga avtal är:

Två av avtalen är tecknade år 2008. Ett annat avtal är tecknat år 2012. Enligt de direktivstyrda reglerna i lag om offentlig upphandling inom försörjningssektorn finns bestämmelser om hur lång tid ett ramavtal som huvudregel får löpa.

Bestämmelserna omfattar upphandlingar över tröskelvärdena. För upphandling inom försörjningssektorn är den längsta avtalstiden för ramavtal åtta år. Enligt lagstiftaren får ramavtal endast löpa under längre tid än så om det finns särskilda skäl. Det kan exempelvis bli aktuellt om fullgörande av ramavtalet förutsätter stora investeringar av leverantören. Bolaget menar att det finns förklaringar och skäl till att avtalen har längre löptid än vad som är brukligt.

Ett annat avtal är en direkttilldelning med tilldelningsbeslut där upphandling genomförts enligt förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Beslutet rör kompletteringsprodukter till ett belopp om cirka 1,6 miljoner kronor. I tilldelningsbeslutet anges att det inte är möjligt att byta ut befintliga produkter och att det inte finns någon annan leverantör som kan leverera tilläggsutrustningen med hänvisning till att den är en del av leverantörens produkterbjudande till sina kunder. Det har inte gjorts någon utredning som visar att detta stämmer. Dokumentationen som ligger till grund för tilldelningsbeslutet är korta mötesnoteringar från teamsmöten mellan bolaget och leverantören samt en uppdaterad offert. Av fakturorna framgår att bolaget ersatt leverantören med drygt 1,8 miljoner kronor.

Koncernen lyder under lagen om upphandling enligt försörjningssektorerna. Enligt denna lag får förhandlat förfarande med föregående annonsering alltid tillämpas. Förhandlat förfarande utan föregående annonsering innebär att den upphandlande organisationen får vända sig direkt till en leverantör för en direktupphandling, om förutsättningarna för förfarandet är uppfyllda. Detta förfarande får bara tillämpas vid vissa undantagssituationer och ska tillämpas restriktivt. Inköpsavdelningen bedömer att leverantören är den enda som kan färdigställa ett tidigare på börjat arbete.

Ett av de granskade avtalen har en klausul om rätt till hävning av avtalet. Det är leverantören som har ensidigt rätt att omedelbart häva avtalet vid vissa

förutsättningar, exempelvis om Göteborg Energi AB grovt åsidosätter sina åtaganden enligt avtalet. Göteborg Energi AB har inte samma rätt.

4.1.1.5.2 Få villkor i avtalen följs upp på ett systematiskt sätt

För de 13 stickproven har vi också begärt in den uppföljning av avtalen som dotterbolaget gjort via den koncerncentrala inköpsorganisationen.

Avtalsuppföljning innebär en uppföljning av att leverantören levererar det som har avtalats under hela avtalsperioden. Det gäller att kraven på pris, kvalitet, leverans och att resultat i upphandlingsdokument uppfylls. Verksamheten ansvarar för avtalsuppföljningen.

Via Creditsafe kan kontroller av exempelvis leverantörens betalningsanmärkningar, skulder hos kronofogden och vilka som äger och styr företaget göras. Vi har inte kunnat se att uppföljningar görs för att upptäcka oegentligheter så som de vi beskrivit som utgångspunkter i granskningen under ovanstående punkt 4.1.1.5.

4.1.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att Göteborg Energi AB:s styrelse inte har en tillräcklig intern kontroll av inköp och upphandling när det gäller risken för oegentligheter. Främst handlar det om att stärka det förebyggande arbetet genom effektiva och ändamålsenliga kontroller och avtalsvillkor. Det handlar också om att se till att de villkor som ställs i avtalen följs upp och att påföljder faktiskt träder i kraft. Styrelsen behöver också se till att inköpsfunktionen ges rätt förutsättningar att genomföra sina uppdrag och minska risken för oegentligheter.

Kontroller genomförs via leverantörsregistret som är kopplat till Creditsafe. Kontrollen är i första hand en bedömning av kreditvärdighet. Det är vår bedömning att oseriösa aktörer blivit så bra på att dölja sig bakom oklanderliga fasader att dessa registerkontroller inte är tillräckliga.

Styrelsen bör se till att analyser genomförs för att ta reda på hur de i avtal med leverantörer ska förhålla sig till exempelvis:

- arbetslivskriminalitet
- reglering av underleverantörer
- skyldighet att rapportera oegentligheter
- särskild avtalsrättslig påföljd (viten)
- rätt till hävning vid oegentligheter.

Styrelsen bör också säkerställa att uppföljning av leverantörer och avtalsvillkor prioriteras utifrån risk och väsentlighet. Likaså behöver styrelsen se till att utveckla kontroller och villkor för underleverantörer. Särskilt viktigt är detta för energikoncernen med hänvisning till en omfattande mängd skyddsobjekt.

Enligt Ekobrottsmyndigheten behöver det säkerställas att alla ställda krav är uppfyllda både inför avtalsskrivandet och löpande under avtalets gång. Det är därför viktigt att redan inför framtagandet av förfrågningsunderlaget besvara

vissa frågor. Exempelvis vilka är riskerna och hur går de att förebygga? Vilken information behövs från leverantören för att kunna genomföra kontrollerna? Behöver uppgifterna verifieras av tredje part?²¹ Som stöd i arbetet kan bolaget ta del av de kunskapsstöd, vägledningar och utredningar som har tagits fram av bland andra Brottsförebyggande rådet, Ekobrottsmyndigheten, Arbetsmiljöverket samt inköps- och upphandlingsnämnden.

Upphandlingsmyndigheten menar att även om lagstiftaren inte reglerat en längsta tillåtna avtalstid för andra typer av avtal än ramavtal bör upphandlade kontrakt av legala, praktiska och affärsmässiga skäl alltid vara tidsbegränsade. Revisionskontoret delar Upphandlingsmyndighetens bedömning.

Förhandlat förfarande utan föregående annonsering benämns även som *direktivstyrd direktupphandling* med hänvisning till att det i praktiken är en direktupphandling över tröskelvärdena.²² Bestämmelserna om undantag från annonseringsskyldigheten, exempelvis på grund av tekniska skäl, ska tolkas restriktivt och kunna bevisas. Praxis från Europadomstolen visar att det inte räcker med att åberopa tekniska skäl i bestämmelsens mening. Det krävs bevis för att skälen gör det absolut nödvändigt att kontraktet tilldelas en viss leverantör. Detta bevis kan utgöras av en utredning om konkurrensen inom EU och vilka alternativ som finns för att möta den upphandlande organisationens behov. Ett alternativ till en sådan utredning kan vara att först annonsera och sedan övergå till förhandlat förfarande utan föregående annonsering eller direktupphandling om det inte skulle inkomma något godtagbart anbud. Revisionskontorets bedömning är att styrelsen bör se till att undantagsreglerna används restriktivt och att det finns tillräckligt med dokumenterade underlag vid alla former av inköp och upphandling.

Avslutningsvis behöver styrelsen säkerställa att fullmäktiges riktlinje för inköp och upphandling följs alternativt erhålla ett beslut från kommunstyrelsen om eventuella avsteg.

Mot bakgrund av iakttagelser som gjorts i granskningen lämnar vi följande rekommendation till styrelsen:

Styrelsen rekommenderas att vidta åtgärder för att stärka den interna kontrollen och minska risken för oegentligheter inom inköps- och upphandlingsområdet.

4.2 Intern kontroll vid inköp och upphandling inom Göteborg Energi AB

Azets Revision & Rådgivning har på uppdrag av revisionskontoret genomfört en granskning av Göteborg Energi AB:s interna kontroll vid inköp och upphandling.

²¹Förebygg arbetslivskriminalitet genom upphandling, Ekobrottsmyndigheten.

²² <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/inkopsprocessen/forbered-upphandling/valja-upphandlingsforfarande/forhandlat-forfarande-utan-foregaende-annonsering/> hämtad 20260112.

Granskningsmetoden har innefattat kartläggning av bolagets arbete med inköp och upphandling, dokumentstudier och stickprovskontroller för ramavtalsmatchning under perioden 1 september 2024 till 31 augusti 2025.

Två projekt har granskats, den biobränsleeldade ångpannan på Ryaområdet och Göteborg Energi AB:s nybyggnation av en pelletspanna för förnybar fjärrvärmeproduktion hos Mölndal Energi AB på Riskulla.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt upphandlingsarbete med en tillräcklig intern kontroll.

4.2.1 Granskningsresultat

För att kontrollera om direktupphandlingar genomförts i enlighet med gällande regelverk har konsulten valt ut tio leverantörer som inte kunnat matchas mot ramavtal.

I granskningen har Azets utgått från styrelsen för Göteborg Energi AB:s egen anvisning som fastställer att direktupphandlingar över 100 000 kronor ska dokumenteras. Fem av stickproven överstiger 100 000 kronor och är de som har granskats vidare med avseende på ändamålsenligt upphandlingsarbete och en tillräcklig intern kontroll. I granskningen framkommer att två stickprov saknar leverantörsavtal, ett stickprov saknar relevanta underlag och ett stickprov saknar tilldelningsbeslut samt övrig dokumentation och fullföljer därmed inte dokumentationsplikten.

Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling fastställer att direktupphandlingar över 50 000 kronor ska dokumenteras och att skriftligt avtal/överenskommelse ska upprättas. Avsteg från riktlinjen ska beslutas av kommunstyrelsen. För Göteborg Energi finns inget sådant avstegsbeslut. Med utgångspunkt i Göteborgs Stads riktlinjes gräns för direktupphandlingar konstaterar revisionskontoret att hälften av stickproven i granskningen saknar avtal.

I granskningen av projekten konstaterar Azets enstaka avvikelser vad gäller dokumentation och konkurrensutsättning. I övrigt noteras inga väsentliga avvikelser.

4.2.2 Bedömning

Utifrån granskningen lämnas två rekommendationer till styrelsen för Göteborg Energi AB.

Styrelsen rekommenderas att säkerställa att rutiner för kontrollaktiviteter formaliseras och dokumenteras inom inköp och upphandling.

Styrelsen rekommenderas att säkerställa att dokumentationsplikten enligt lag om upphandling inom försörjningssektorerna och Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling efterlevs, att konkurrensutsättning sker enligt riktlinjer och att avsteg dokumenteras.

Rapporten *Granskning av inköp och upphandling Göteborg Energi AB* finns i sin helhet i bilaga 1.

4.3 Granskning av miljömässiga entreprenadupphandlingar vid Göteborg Energi Nät AB

Revisionsbyrån EY har på uppdrag av revisionskontoret genomfört en granskning av Göteborg Energi Nät AB:s miljömässiga entreprenadupphandlingar.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer samt stickprovsgranskning av fem upphandlingar som påbörjades under perioden 2022–2025 och avslutades 2023–2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsens styrning, uppföljning och kontroll av upphandlingar inom bygg och anläggning säkerställer följsamhet mot stadens miljömål och miljökrav.

4.3.1 Granskningsresultat

Granskningen visar att Göteborg Energi Nät AB i sina upphandlingar och avtal tydligt inkluderat miljökrav, där varje projekt ska ha en särskilt anpassad miljöplan som tas fram i samråd med beställaren. Miljöplanen omfattar bland annat rutiner för miljöstyrning, dokumentstyrning och uppföljning av underentreprenörer. Samtliga entreprenörer måste följa Göteborg Energis miljökrav, vilket innebär efterlevnad av gällande miljölagstiftning, tillämpning av stadens gemensamma miljökrav för entreprenader samt krav på dokumenterat miljöledningssystem. Särskilt fokus läggs på att minska klimatpåverkan från material, exempelvis aluminiumkablar. Dialog förs ofta med leverantörer inför upphandling för att säkerställa möjliga miljökrav.

Bolaget har tre övergripande styrdokument som konkretiserar miljömålen från Göteborgs stads miljö- och klimatprogram: anvisningar för miljö- och klimatmål, rutin för miljöanpassad upphandling och rutin för minskad klimatpåverkan i projekt. Dessa dokument reglerar bland annat ansvarsfördelning, kontroll av leverantörer, hantering av avvikelser samt krav på klimatkalkyler och förbättrande åtgärder i projekt.

I samtliga granskade fall har krav ställts på att entreprenörer och deras underentreprenörer ska uppfylla grundkraven i de gemensamma miljökraven för entreprenader. Entreprenören ansvarar för att dessa krav förs vidare till underentreprenörer i varje led. Uppföljning av miljökrav sker årligen. Rutiner finns för kontroll av både entreprenörer och underentreprenörer.

Miljöutvärdering sker årligen och omfattar bland annat omställning till fossilfria drivmedel, klimatavtryck från inköpta material, utfasning av skadliga ämnen, återanvändning av schaktmassor och tydlighet i miljöredovisning. Varje kontrollpunkt har fördefinierade kravnivåer som ökar stegvis per år och används

för att styra och utvärdera entreprenörer. Resultaten påverkar även rangordningen av entreprenörer genom justering av anbudspris.

4.3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att Göteborg Energi Nät AB har etablerat en styrning, uppföljning och intern kontroll som säkerställer att upphandlingar genomförs i linje med stadens miljömål och miljökrav.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen lämnas inga rekommendationer till bolaget.

Rapporten *Granskning av miljömässiga entreprenadupphandlingar Göteborg Energi Nät AB* finns i sin helhet i bilaga 2.

5 Uppföljning av tidigare granskning

I detta avsnitt redogör vi för uppföljningen av de rekommendationer som har lämnats till Göteborg Energi AB tidigare år.

5.1 Uppföljning av säkring av anläggningar

På uppdrag av lekmannarevisorerna granskade revisionskontoret år 2024 Göteborg Energis arbete med att säkra sina anläggningar gentemot klimatpåverkan och annan typ av påverkan. Granskningen resulterade i följande rekommendation till bolaget:

Göteborg Energi AB rekommenderas att skapa former för att följa upp klimatanpassningsarbetet kopplat till koncernens anläggningar.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att ta del av styrelsens yttrande och intervjuer. Ett arbete pågår för att identifiera, prioritera och genomföra åtgärder avseende klimatanpassning av koncernens anläggningar. Arbete med att prioritera och genomföra klimatanpassningsåtgärder för koncernens anläggningar görs löpande och följs upp av respektive bolag. Formen för dokumentation och uppföljning av genomförda åtgärder ur ett koncernperspektiv är under framtagande. Arbetet med att upprätta en koncerngemensam form för uppföljning och dokumentation kommer dock inte vara klart under 2025.

5.1.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att styrelsen har omhändertagit rekommendationen.

5.2 Uppföljning av följsamhet gentemot ägardirektivets ekonomiska krav

I den grundläggande granskningen år 2023 framkom avvikelser när det gäller att nå den ekonomiska inriktningen som gäller för koncernen utifrån ägardirektivet. Granskningen resulterade i följande rekommendation till styrelsen:

Göteborg Energi AB rekommenderas att fortsatt arbeta för att säkerställa följsamhet mot ägardirektivets ekonomiska krav.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att analysera *Affärsplan 2026–2028 Koncernen Göteborg Energi* och genom att ställa frågor till bolaget om preliminärt utfall i årsbokslut för 2025. Enligt ägardirektivet finns ett långsiktigt finansiellt/ekonomiskt krav på koncernen. Verksamhetens delar ska ha en avkastning som står i paritet med andra jämförbara verksamheter. Under året har moderbolaget arbetat vidare för att säkerställa följsamhet mot ägardirektivets ekonomiska krav. Bland annat ser vi att moderbolaget i *Affärsplan 2026–2028 Koncernen Göteborg Energi* prognosticerar en räntabilitet på totalt kapital för koncernen som överstiger fem procent årligen under affärsplanperioden. Det preliminära resultatet för fjärrvärme och fjärrkyla ligger klart under de inriktningsmål som har fastställts i ägardirektivet.

I tabellerna nedan visar vi ägardirektivets krav i förhållande till preliminärt utfall.²³

Moderbolag	Inriktning som genomsnitt över en 5-årsperiod	Utfall 2025	Genomsnitt 5 år
Räntabilitet på totalt kapital			
Fjärrvärme	8 - 10 %	5,5 %	2,8 %
Kyla	8 - 10 %	-0,5 %	-1,8 %
Elproduktion	≥ 9 %	ET ²⁴	ET

Dotterbolag	Inriktning, som genomsnitt över en 5-årsperiod	Utfall 2025	Genomsnitt 5 år
Räntabilitet på totalt kapital ²⁵			
Elnät	9 - 12 %	10,8 %	10,5 %
Gasnät	8 - 10 %	18,0 %	17,2 %
Stadsfiber	3 - 5 %	2,5 %	3,2 %

Dotterbolag	Inriktning, som genomsnitt över en 5-årsperiod	Utfall 2025	Genomsnitt 5 år
Avkastningskrav på nettomarginal			
Elhandel	≥ 2 %	4,2 %	0,9 %

²³ 21 januari 2026

²⁴ Ej tillämpligt år 2025

²⁵ Förenklad modell där avkastningen beräknas på anläggningstillgångarnas värde.

För koncernen som helhet innebär den ekonomiska styrningen en inriktning där soliditeten ska vara minst 30 procent och räntabiliteten på totalt kapital ska ligga inom intervallet 5–8 procent. Det preliminära resultatet för år 2025 visar på en soliditet på 38,7 procent och en räntabilitet på 5,7 procent.

På koncernnivå ser vi följsamhet mot ägardirektivet. Samtidigt ser vi att inom fjärrvärme och kyla är räntabiliteten inte i nivå med ägardirektivets krav.

5.2.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att det finns ett pågående arbete för att säkerställa följsamhet mot ägardirektivets ekonomiska krav. Arbetet bedöms vara långsiktigt.

Bedömningen är att rekommendationen är omhändertagen.

5.3 Uppföljning av krisberedskapsarbetet

På uppdrag av lekmannarevisorerna granskade revisionskontoret 2021 krisberedskapsarbetet inom koncernen. Granskningen resulterade i följande rekommendation till styrelsen:

Göteborg Energi AB rekommenderas att stärka följsamheten mot stadens styrande dokument avseende uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att ta del av bolagets yttrande och koncernledningens rapportering till styrelsen den 22 september 2025.

Koncernledningen och styrelsen beskriver i sitt yttrande att de, under det gångna året, på olika sätt engagerat sig i koncernens säkerhets- och krisberedskapsarbete. Det har skett dels genom återrapporteringar kopplat till säkerhetsstrategi samt it- och informationssäkerhetsstrategi, dels genom att följa upp samt diskutera ambitionsnivå och framtida inriktning för koncernens arbete med säkerhet och krisberedskap.

Koncernledningen bedömer att säkerhetsnivån är acceptabel men ser också behov av att fortsätta förstärka den givet hur omvärlden utvecklas.

5.3.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att bolaget har omhändertagit rekommendationen.